

Formidlingsevne og relasjonsbygging

Vi lever i en spennende tid, full av kontraster. Den teknologiske utviklingen går i ekspressfart, nye produkter og nye markeder oppstår fra én uke til den neste. Samtidig blir røtter, tradisjoner og trygghet stadig viktigere for mange. Vi er umettelige i vår higen etter atspredelse og underholdning, samtidig som alvorret og tragediene bare er et trykk på fjernkontrollen

unna. For mediene er alltid til stede, klare til å spille vår kontrastfylte virkelighet. For mange fortøner det seg som en uoverkommelig oppgave å holde seg ajour med utviklingen på viktige områder i både daglig- og samfunnsliv. Andre finner trøst i det faktum at den menneskelige natur tross alt ikke har endret seg vesentlig til tross for all ytre utvikling: Vi er sosiale skapninger, og løsningene på utfordringer og problemer vi står overfor er som regel å finne i de menneskelige relasjonene vi er i stand til å opparbeide og vedlikeholde.

Norsk Tipping befinner seg midt i et spenningsfelt mellom den viktige rollen som finansieringskilde for sentrale samfunnsformål og folkelig underholdning, – og noen vil si formidler av jakten på lettjente penger. Vi er også bærer av en meget gammel spilltradisjon, og samtidig en høyst avansert IT-bedrift.

Adm. direktør Reidar Nordby jr.

Den teknologiske utviklingen påvirker i høyeste grad Norsk Tipping. Det er ikke så mange år siden innleveringsfristen for tippekupongen i beste fall var onsdag kl. 17, for dem som bodde i "sentrale strøk". All kupongbehandling foregikk manuelt, og Norsk Tipping var en av Postverkets aller største kunder. I dag tar 2,1 millioner innehavere av Norsk Tippings spillkort online-teknologien som den største selvfølge. Dermed er selskapet blitt en av teleindustriens største kunder. Og ikke nok med det: Ifølge Telenor¹ benytter nå 1,2 millioner nordmenn Internett hver måned. En del av disse besøker også Norsk Tippings Internettssider på jakt etter informasjon og kanskje muligheten til å spille hjemmefra. Aktuell informasjon får de mye av, men foreløpig ikke muligheten til å spille over nettet. De få som likevel insisterer på å gjøre dette, finner nok av tilbud andre steder på Internett, selv om erfaringene så langt gjør spill med bruk av kredittkort mot mer eller mindre ukjente operatører høyst usikkert. Noe særlig utslag på statistikkene vil hjemmebaserte spill ikke gi før

"Norsk Tipping må forberede seg på de endringer i underholdningsbehov og kjøpsvaner som den digitale hverdagen vil føre med seg."

Internett-teknologien blir en del av det digitale fjernsynstilbudet som etter hvert vil innta de tusen stuer. Men det blir neppe særlig lenge til. Telenor lanserte det første digitale TV-tilbudet i Norden i 1998, og de nasjonale TV-stasjonene ligger i startgruppa. Innen få år vil vår elektroniske underholdningshverdag være radikalt forandret.

Digital-TV er viktig i forhold til spill av to grunner: For det første vil det gjøre Internett tilgjengelig for alle, ikke bare for dem som har tilgang til PC. Dermed blir terskelen for å benytte seg av det voksende nettilbudet adskillig lavere. For det andre betyr det at alle kan skreddersy sin egen TV-kveld. Man bestiller ganske enkelt de fjernsynsprogrammer man vil ha via fjernkontrollen. Det å satse penger på et av Norsk Tippings spill blir dermed bare ett av svært mange alternativer for underholdning og atspredelse. Med andre ord, den digitale hverdagen vil endre mye av publikums nåværende underholdningsbehov og kjøpsvaner, og vi må forberede oss godt på denne utviklingen både teknologisk og personellmessig.

I Norsk Tipping er vi i full gang med slike forberedelser mot alle de nye valgmulighetene som teknologien vil medføre. I 1998 lanserte vi våre informasjonssider på www.norsk-tipping.no, og vi foretok en intern reorganisering for blant annet å få et enda sterkere grep om produkt- og systemutviklingen. Når myndighetene tillater det og markedet krever det, vil vi naturligvis være til stede med våre spill også på Internett. Men vi vil respektere nasjonale landegrenser og andre lands nasjonale spillvirksomhet for å finansiere egne samfunnsformål. Derfor vil våre Internettspill bli avgrenset til spillere med bostedsadresse i Norge, i likhet med tilsvarende avgrensninger som de statlige spillseksjonene i andre nordiske land foretar.

Selv om spill hjemmefra nok vil bre om seg, betyr ikke det at kommisjonærenes rolle er utspilt, snarere tvert i mot. Vi tror at de vil spille en stadig viktigere rolle i spillmarkedet i årene som kommer, og Norsk Tipping har som strategi å forsterke og utvide nettverket slik at det aldri er langt til en kvalifisert og dyktig kommisjonær. Kommisjonærene representerer nemlig en motvekt til de mer upersonlige hel-elektroniske spillvariantene. Kommisjonærene tilbyr et møtested for publikum, og de står som garantister for at de spillene som tilbys er sikre og sosialt akseptable. De er viktige forvaltere av merkevaren Norsk Tipping og alt den står for av tradisjon, sikkerhet og kvalitet, og ikke minst ansvarlighet i forhold til den negative skyggesiden av pengespill – spillavhengighet.

¹ Kilde: Telenor Årsrapport 1998

Omfanget av spillavhengighet, særlig blant unge automatspillere, er blitt belyst gjennom Norsk Tippings egen undersøkelse og gjennom oppslag i media i den senere tid. Som landets største aktør på spillmarkedet, føler selskapet et naturlig ansvar for å bidra til å redusere problemene, blant annet gjennom økonomiske og faglige bidrag til forskning

omkring spillavhengighet.

Norsk Tippings styre tok i 1998 en prinsippavgjørelse om å bli en aktør i automatmarkedet, når og hvis regu-

latoriske og andre forhold gjør dette naturlig. Selskapets viktigste bidrag i så måte ville være å skape mer kontroll og oversikt i markedet, gjennom et sentralt styrt nettverk av automater der man får full kontroll med både omsetning og premieutbetalinger, og der man kunne håndheve 18 års aldersgrense. Overskuddet var forutsatt å skulle tilføres frivillige lag og foreningers lotteriverdige formål. I dag domineres imidlertid markedet i større grad av seriøse aktører, og myndighetenes varslede reguleringer og krav til overskudd til de lotteriverdige formål gjør at en slik inntreden for tiden er noe mindre aktuell.

For øvrig er ikke problemene med spillavhengighet knyttet særlig opp til Norsk Tippings spill. Våre spill faller inn under kategorien underholdning, ikke gambling. Det er ikke tilfeldig at statistikken gjennom 50 år viser at spillinteressen er størst i grisgrendte strøk. Det henger klart sammen med spillenes betydning i forhold til det samlede underholdningstilbud. Der det øvrige underholdningstilbudet er magrere, er spillinteressen høyere. Vi er derfor svært bevisst vår rolle som aktør i underholdningsbransjen, med alt det innebærer av behov for stadig fornyelse, attraktive mediestrategier og målrettet markedsføring. Vi er også stolte av at vi både i 1997 og 1998 ble kåret til landets best profilerte bedrift, og vi er svært godt fornøyd med å være helt i toppen også i 1999, med en andreplass. Vi høster også stadig anerkjennelse for vår markedsføring både blant profesjonelle og legfolk. Dette styrker publikums lojalitet til selskapet og våre spill i en tid da det globale spilltilbud over Internett og andre kanaler tiltar fra uke til uke.

Kommisjonærenes brede kontaktflate ut mot det spillende publikum og vår suksess med å "treffe folk hjemme" i vår markedskommunikasjon, er to eksempler på mitt innledende poeng om at kommunikasjon og relasjoner mellom mennesker er viktige suksesskriterier i ethvert foretak, også vårt. Dette har vi blant annet tatt konsekvensen av i 1998 ved å opprette en egen avdeling for informasjon og samfunnskontakt, som også har hovedansvaret for selskapets internasjonale relasjoner.

Nettopp internasjonale relasjoner kommer til å stå i fokus i 1999. Til høsten er Norsk Tipping vertskap for verdenskongre-

sen for spillselskaper i Oslo. Der vil de to verdensomspennende organisasjonene INTERTOTO og A.I.L.E bli slått sammen til én slagkraftig bransjeorganisasjon, noe som vil skape et kraftfullt talerør for den statskontrollerte spillbransjen som kan møte fremtidens utfordringer på en effektiv måte. Kongressen har fått navnet "Oslo Relations '99", et navn som også spiller på Norges og Oslos tradisjoner i internasjonalt fredsarbeid og relasjonsbygging.

Internasjonalt er det stadig flere aktører som gjerne vil ha tak i folks spillkroner, uten at de har samfunnsnyttige formål for øyet. Utviklingen av det globale spill-samfunnet, og hvordan man på best mulig måte kan legge til rette for at de nasjonale overskuddsmål skal nyte godt av spillvirksomheten også i fremtiden vil derfor stå sentralt i debatten under kongressen i Oslo. Flere verdenskjente foredragsholdere vil bidra til å gi et bredt forretningsmessig og samfunnsmessig perspektiv over fremtidens spillutvikling.

For Norsk Tipping er vertskapsrollen et stort løft, men samtidig en inspirerende utfordring. Det er viktig for selskapet å holde en høy internasjonal profil. I et lite land i utkanten av de store, internasjonale markedene, er vi avhengige av å ha en tett internasjonal bransjekontakt. Men mer enn det – gjennom aktivt engasjement må vi også sørge for å ligge i forkant. Også innenfor spill vil nemlig utviklingen gå i retning av internasjonalt samarbeid og allianser. Derfor gjelder det å fremstå som en attraktiv partner med sterke og gode relasjoner til andre sentrale aktører i bransjen.

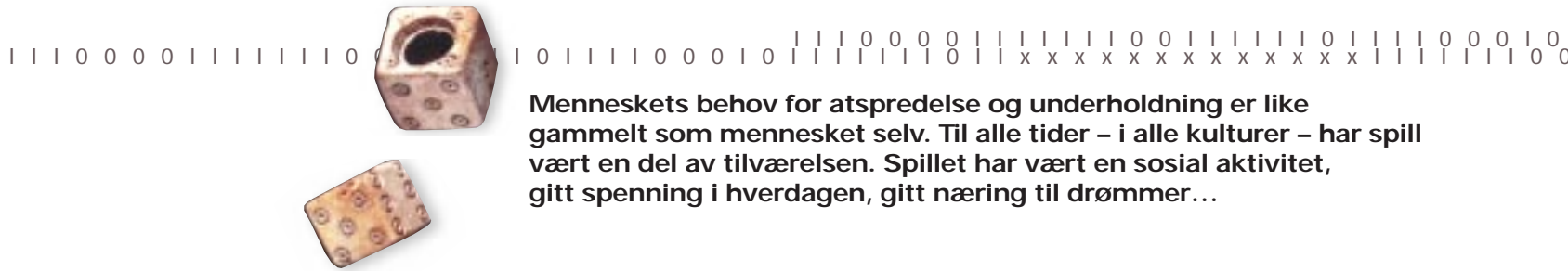
Vi lever i en tid full av utfordringer og kontraster. Norsk Tipping er i dag en betydelig IT-bedrift. Men vi er samtidig en leverandør av underholdning, drømmer, forventninger og kanskje noen skuffelser. I fremtidens digitale virkelighet vil det bli stadig viktigere å ikke bare beherske teknologien, men også formidlings-evnen. Vi må kunne skape engasjement, god underholdning og spenning. Derfor vil kreativitet, fantasi og fortellerevne være ferdigheter som vil bli tillagt betydelig vekt i årene fremover. Med våre nåværende produkter og vår dyktige stab er Norsk Tipping

svært godt posisjonert for å fortsette å være landets viktigste leverandør av underholdende og samfunnsnyttige spill. Dermed vil vi kunne tilby en rikere hverdag til vinnerne, men også til våre ansatte i form av engasjerende oppgaver og utfordringer, og ikke minst til hele befolkningen som nyter godt av de betydelige bidrag som kommer norsk idrett, kultur, forskning samt helse- og rehabiliteringsformål til gode. Norsk Tipping er spill levende – for samfunnet!

Reidar Nordby jr.
Adm. direktør

"I fremtidens digitale virkelighet vil formidlingsevne bli enda viktigere enn kun å beherske teknologien."

"Selskapets kommisjonærer tilbyr et møtested for publikum, og er garantister for sikre og sosialt akseptable spill."

Menneskets behov for atspredelse og underholdning er like gammelt som mennesket selv. Til alle tider – i alle kulturer – har spill vært en del av tilværelsen. Spillet har vært en sosial aktivitet, gitt spenning i hverdagen, gitt næring til drømmer...

Spill er spenning og samfunnsnytte

Hver uke deltar nærmere to millioner nordmenn i ett eller flere av Norsk Tippings spill. De fleste satser ca 40 kroner hver på sin ukentlige Lotto- og tippeunderholdning – på å holde liv i drømmen om den store gevinsten...

Underholdningstilbudet var langt smalere da Norsk Tipping ble etablert for 50 år siden. Nå vokser det fra en dag til den neste. Derfor er utfordringen for Norsk Tipping å kontinuerlig utvikle et spilltilbud som pirrer, som engasjerer, som underholder...

Alle som vil vita det, kan vita at sjansen til å vinna 12 rette i fotballtipping er godt under ein halv milliondel! Det same med 7 rette i Lotto. Og enda mindre sjanse med 6 rette i Viking Lotto; ein tolvtedels million sjansje. Likevel trassar me statistikk og matematikk ned drakka, veke etter veke året rundt.

Ivar Eskeland, "50 års statleg kanalisering av "Den Norske Synd", Norsk Tippings jubileumsbok, 1998
"Det norske spillmarkedet"

Å spille handler selvsagt om utopien om lettjente penger. Selvfølgelig. "Lotto-millionærer er ikke som andre millionærer", kort og godt fordi de ikke har arbeidet for dem. Spillet utopi er utopien om arbeidsfri rikdom. Strenge protestanter og andre moralske mennesker liker ikke en slik tanke. Man skal arbeide, og få lønn som fortjent. Spillet – enten man vinner eller taper – er noe helt annet enn nytte og fornuft. Spillet er fjernt fra tran, Sana Sol, fiberrik kost og rette rygger.

Finn Skårderud, "Adjø, Las Vegas! Spillerens psykologi" Norsk Tippings jubileumsbok, 1998

SPILLMARKEDET:

Et stort og voksende underholdningssegment

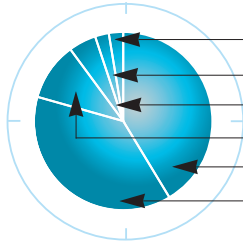

Norsk Tippings beregninger viser at det totale norske spillmarkedet i 1998 var på 20 milliarder kroner, en økning på nesten to milliarder kroner fra 1997. Hestespill og Norsk Tippings spill kan vise til den største veksten.

Omsetningen i det norske spillmarkedet er beregnet til ca 20 milliarder kroner i 1998. Dette innebærer at hver nordmann bruker rundt 4 500 kroner i året på ulike pengespill. Til sammenligning bruker Ola Nordmann en "beskjeden" halv milliard på å gå på kino hvert år.

Norsk Tipping AS er den ledende aktøren i spillmarkedet med en omsetning på 7,6 milliarder kroner i 1998 – opp fra 6,7 milliarder i 1997. Dette gir Norsk Tipping en markedsandel på ca 38 %, mot ca 37 % året før. Det innebærer at hver nordmann i gjennomsnitt bruker 1 719 kroner i året på Norsk Tippings spill.

Det knytter seg en viss usikkerhet til omsetningstallene for det totale spillmarkedet. Deler av markedet er svært uoversiktlig, med et stort antall mindre, private aktører. Noen aktører vurderer inntektene av spill og lotterier som fortrolig og viktig strategisk informasjon i egen virksomhet. I tillegg til Norsk Tipping og Norsk Rikstoto er det kun enkelte operatører som oppgir eksakte omsetningstall.

Skrapelodd (ekskl. Flax):	2,5 %
Passive lotterier/utenlandske spill:	2,6 %
Bingo:	5,0 %
Hestespill:	10,5 %
Norsk Tipping:	38,1 %
Spilleautomater:	41,3 %

Viking Lotto

- Lotto på onsdag

Viking Lotto er spillet som krydrer en helt vanlig dag midt i uken. Og krydderet kan virkelig være smakfullt for noen: Viking Lotto-millionærer kan nemlig risikere å bli rikere enn noen annen. Viking Lotto er Jackpot-spillet fremfor noe annet. Den største premien som er utbetalt fra Norsk Tipping – 13,6 millioner kroner – kom i en Jackpot-omgang i 1993.

VIKING LOTTO 1998

Viking Lotto, som ble introdusert i 1993, er et samarbeid mellom spillskapene i Norge, Sverige, Danmark, Finland og Island. Slik er det skapt et marked for spillet med ca 23 millioner innbyggere. Førstepremiepotten er felles for alle landene, mens alle andre premiegrupper beregnes ut fra omsetningen i det enkelte land. Spillet er et tilleggspill til Lotto, med noe større vinningsjanser på de lavere premiene. 1. premien er det noe lavere vinningsjanser på, og dermed stiger også muligheten for Jackpot – det vil si at førstepremiepotten overføres til neste uke fordi ingen har 6 riktige.

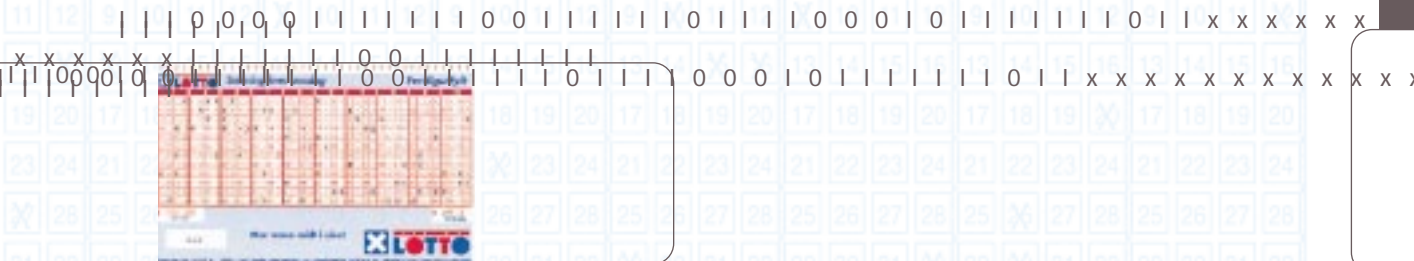
1998 ble et svært godt år for Viking Lotto i Norge. Omsetningen økte med hele 26,7

prosent, og endte for første gang over 1 milliard kroner – nærmere bestemt 1 060 millioner kroner. Dermed gikk spillet forbi Tipping og er nå selskapets nest største spill. En viktig årsak er justeringen av rekkepris som ble foretatt på slutten av 1997. I løpet av 1998 var det 15 Jackpot-omganger. I Jackpot-omganger øker i gjennomsnitt omsetningen med ca 50 prosent.

Også i 1998 var nordmenn de ivrigste Viking Lotto-spillerne. Omsetningen i Norge var høyere enn i noen av de andre landene. 1 060 millioner kroner utgjør 41 prosent av den totale nordiske omsetningen. Pr. innbygger er omsetningen på 239 kroner. De nest ivrigste er danskene, med 33 prosent av totalomsetningen.

Gjennom årets markedsføring har Norsk Tipping lagt vekt på – og lykkes med – å forsterke Viking Lottos profil som "Lotto på onsdag". Dette har skjedd gjennom at markedsføringen for de to spillene er blitt lagt nærmere hverandre, for å skape gjenkjennelse og kryssalg. I markedsundersøkelser sier for øvrig over 50 % seg enig i at Viking Lotto er spillet som "gir ekstra moro midt i uken", hvilket differensierer spillet fra konkurrentene. Som tilfellet også er for Lotto, ser man en svak tendens til at gjennomsnittsalderen for Viking Lotto-spillere øker.

Viking Lotto – et eksempel til etterfølgelse?

Innføringen av Viking Lotto er ett av få eksempler i spillverden på et vellykket samarbeid på tvers av landegrensene. Det er faktisk så vellykket at mange andre land snuser på det samme konseptet.

I Afrika for eksempel, nærmere bestemt i Niger, går tankene i retning av et spill i samarbeid med flere naboland. Kanskje vil det bidra til å øke omsetningen: Landet har en av verdens laveste innsatser pr. innbygger. I dag gjør spilltilbudet bare et skrapespill og et lotteri der premiene er hus og biler. Også andre land og spill-selskaper utreder flernasjonale spill, i første rekke som en strategi for å skape attraktive spill som kan demme opp for en fremtidig konkurranse fra grenseoverskridende spill.

Hvor høye bør premiene bli?

Viking Lotto ble etablert for å tilby et spill med noe høyere premier, og det er konstruert slik at det blir noen Jackpot-omganger i løpet av et normalår. Men det er langt igjen til de premiesummene vi kjenner fra andre land. Og vi trenger ikke gå helt til USA for å finne premier hinsides enhver norsk virkelighet: I oktober 1998 kom den høyeste Lotto-gevinsten noensinne i Europa: 300 millioner kroner i Lottoens hjemland, Italia, etter 12 etterfølgende Jackpot-trekninger. Man kan kanskje si at det var et ekstra lykketreff at premien ble vunnet av hundre personer i en liten landsby i det sørlige fattige Italia. I Norge er vi opptatt av at premiesummene bør være på et mer jordnært nivå. Likevel bør det være en utvikling i premiestørrelsene over tid. Premiernes størrelse er og blir viktig for spillinteressen og fortsatt høye overskudd til idrett, kultur og forskning. Norsk Tipping ønsker ikke å innføre spill med en vanskelighetsgrad som resulterer i mange påfølgende Jackpot-omganger, og som dermed sender premiepotten til usunne høyder.

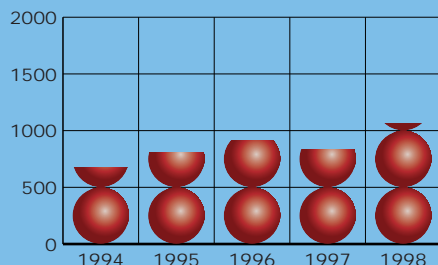
I tillegg til de åpenbare negative konsekvensene av en slik utvikling, ville det også føre til en ujevn og lite forutsigbar inntektsstrøm, noe som ikke ville være i overskuddsmottakernes interesse.

5 10
Antall uker

I Norge må man ha konsekvens for å drive pengespill, og det er ikke tillatt å fremby utenlandske spill for salg i Norge. Ingen norske operatører med spillkonsesjon har foreløpig lagt ut sine spill på nettet. Men i påvente av lovendringer har svært mange aktører liggende søknader i Justisdepartementet med ønske om å starte opp Internettspill. Signalene går i retning av at dette blir tillatt, men med avgrensning til spillere bosatt i Norge. En del utenlandske lotterier er fortsatt virksomme i Norge, men omsetningen er beskjeden. Totalt er det anslått at utenlandsk spillvirksomhet omsatte for 70 millioner kroner i 1998.

OMSETNING

MILL KR

FAKTA OM VIKING LOTTO

ANTALL SPILLERE PR. UKE:
460 000

KJØNNSFORDELING:
44 % KVINNER, 56 % MENN

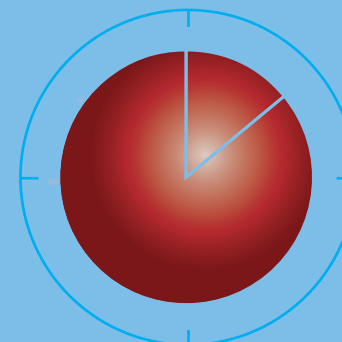
GJENNOMSNITTSALDER:
50 ÅR

GJENNOMSNITTLIG INNSATS:
239 KR (PR. INNB. PR. ÅR)

STØRSTE VIKING LOTTO-KOMMUNE:
UNJARGGA-NESSEBY (555 KR)

ANDEL AV NT'S SPILL

14 %

Extra gøy med

Extra

Extra er ikke Norsk Tippings største spill – men et av de mest populære. Dessuten er trekningen god underholdning. Ca 700 000 personer følger Extra-trekningen hver uke – langt flere enn de som har vært tidlig nok ute til å sikre seg et brett eller to før spillet blir utsolgt.

EKSTRA 1998

Extra er det eneste spillet Norsk Tipping ikke driver "for egen regning", og der overskuddet ikke går til idrett, kultur eller forskning. Selskapet opererer nemlig Extra på vegne av stiftelsen Helse og Rehabilitering, der 19 humanitære organisasjoner var medlemmer ved utgangen av året. Overskuddet går til definerte humanitære prosjekter innen forebygging, opplysningsvirksomhet, rehabilitering og forskning. I 1998 tildelte Helse og Rehabilitering midler til 110 organisasjoner og i alt 615 ulike prosjekter.

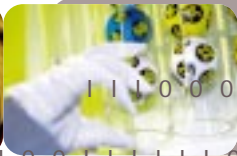
Extra er spesialutviklet for TV, der avansert grafikk, en populær programleder og reportasjer er sentrale ingredienser. Siden introduksjonen i 1996, har trekningen vært et populært program og en del av lørdags-

underholdningen. Seertallene har ligget mellom 700 000 og 1 000 000. Potensialet for Extra synes å være større enn de 15 millioner kroner i ukentlig omsetning som konsesjonen tillater. I 1998 var alle spilleomganger utsolgt, med unntak av én

I mars 1999 ble trekningen av Extra flyttet til tirsdag – både for å tilfredsstille spillerens ønske om et fast og mer familievennlig tidspunkt tidligere på kvelden, samtidig som selskapet ivaretok signaler om at det på sikt ikke var ønskelig med to trekningsprogram i rikskanalens beste sendetid lørdag kveld.

Suksessen med Extra i Norge er også blitt lagt merke til i den internasjonale spillver-

denen. En rekke utenlandske spillerselskaper har besøkt Norsk Tipping for å se nærmere på konseptet. Norsk Tipping yter nå konsulentbistand til det statlige franske spillerselskapet La Française des Jeux, som etter planen skal lansere sin versjon av Extra i 1999. Dette er et av flere eksempler på at Norsk Tippings kompetanse er etterspurt i utlandet. På samme måte følger Norsk Tipping aktivt med i utviklingen internasjonalt, først og fremst gjennom deltakelse i internasjonale bransjeorganisasjoner. Et vel fungerende internasjonalt nettverk kommer til å bli stadig viktigere i en tid der grensene utfordres, også innenfor spillvirksomhet.

Det finnes ikke fullstendige oversikter over bingodelen av det norske spillmarkedet. Anslag går ut på at det i foreningslokaler og bingohaller rundt om kring i landet spilles bingo for omtrent en milliard kroner.

Det er bare ideelle lag og organisasjoner som har lov til å drive bingovirksomhet i Norge. Mange av disse driver i egen regi, og vil da sitte igjen med et overskudd på rundt 20 prosent av omsetningen. Men mange allierer seg også med profesjonelle bingo-operatører, som det finnes noen få og store av. Disse krever naturligvis sin del av kaka, slik at foreningene sitter igjen med et overskudd på mellom 8 og 12 prosent.

Når man er Extra heldig....

Extra-millionærer er omtrent som Lotto-millionærer: De beholder beina på jorda og hånda på lommeboka. Men noen benytter pengene til å realisere sine drømmer: Den 23 år gamle samejenta Maja-Britt fra Rennebu i Sør-Trøndelag ville bruke premien til å kjøpe seg sin egen reinflokk. Eller pensjonisten Grete fra Oslo, som brukte noen av pengene til å realisere drømmen om å reise med den transsibiriske jernbanen til Kina.

Helse og Rehabilitering

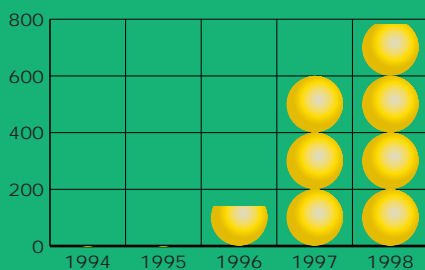
Overskuddet fra Extra går til stiftelsen Helse og Rehabilitering. I 1998 mottok stiftelsen 207 millioner kroner.

Fra bønner til bingo

Det var i USA, på 1920-tallet. Spillentreprenøren Edwin S. Lowe hadde nylig startet et lite firma for produksjon av selskapsspill. Han overvar en gang på et marked en seanse der en rekke opphissede mennesker spilte "beano" – et spill der en utroper annonserte tall, og deltakerne krysset dem ut på sitt lille tallbrett med en tørket bønne. En ung jente var svært opphisset og nær gevinsten. Da det siste tallet falt på plass, husket hun ikke helt hva spillet het, og fikk i forfjamselsen stammet fram "B-b-bingo!". Lowe gikk hjem og produserte sitt "Bingo", spillet som etter hvert skulle erobre hele verden. I Sverige er for eksempel Bingo-Lotto – et TV-basert bingo-spill – det største enkeltspillet på markedet.

OMSETNING

MILL KR

FAKTA OM EXTRA

ANTALL SPILLERE PR. UKE:
529 000

KJØNNFORDELING:
59 % KVINNER, 41 % MENN

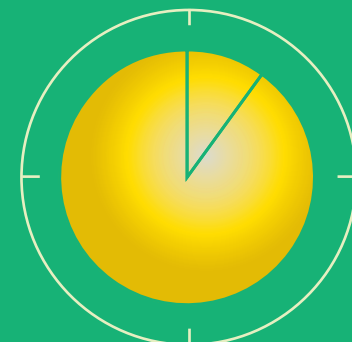
GJENNOMSNITTSALDER:
49 ÅR

GJENNOMSNITTLIG INNSATS:
176 KR (PR. INNB. PR. ÅR)

STØRSTE EXTRA-KOMMUNE:
NAMSSKOGAN (495 KR)

ANDEL AV NT'S SPILL

10 %

Tipping

- ekte saker

I mange år fantes det bare tipping. En, kryss, to. Hjemme, uavgjort, borte. United mot City. Onsdag før fem. Tippekampen – 16 rekker og drømmen om 12. Tannløse glis. David Wagstaffe med kritt på støvlene.

TIPPING

TIPPING 1998

Etter en rekke år med nedgang i omsetningen, snudde kurven for Tipping i 1997. Oppgangen fortsatte i 1998, med en økning i omsetningen på 3,8 %, til 952 millioner kroner. Målet er igjen å bryte 1 milliardgrensen i 1999. Men fremdeles vil det være et langt stykke igjen til omsetningen i toppåret 1985, da omsetning nådde 1,9 milliarder.

Den store nyheten i 1998 var innføringen av den nye søndagskupongen, samt en lørdagskupong med nytt utseende som tydelig signaliserer engelske kamper. Begge disse ble introdusert sent i året og rakk ikke å påvirke årsomsetningen i nevneverdig grad. De nye kupongene inneholder også et nytt avkrysningsfelt kalt Eksperttips,

som gir spilleren rekker som er basert på den prosentvise fordelingen av H, U og B som er lagt inn i systemet.

PC-Tipping er en annen vesentlig faktor som forklarer den positive utviklingen for Tipping. Ved utgangen av året hadde om lag 1 300 kommisjonærer investert i nødvendig utstyr for PC-spill, og andelen av totalomsetningen for Tipping lå stabilt mellom 13–18 %. I dette segmentet ligger det trolig et ytterligere potensial, som Norsk Tipping vil utnytte i tiden som kommer. Dette innebærer et nærmere samarbeid med utviklere av slike programmer, og etablering av en støttefunksjon for kommisjonærer og spillere. I et lengre perspektiv er også PC-spill interessant som en forløper

til hjemmebaserte spill og spill over Internett. Når det blir mulig, vil idrettsspille- ne Tipping og Oddsene være aktuelle.

Tipping har i mange år hatt betydelig dra- hjelp av Tippekampen på NRK og TV2. Høsten 1998 overtok Canal+ rettighetene til engelsk TV-fotball, noe som i merkbar grad påvirket omsetningen. Kanalen hadde bare ca 100 000 abonnenter, og misnøyen blant tipperne var stor. Norsk Tipping ville foretrekke en normalisert situasjon, der et flertall av de trofaste tipperne igjen kunne ha gleden av å følge Tippekampen og resul- tatservicen på lørdag ettermiddag.

Nordmenn på tippetoppen

Norsk Tipping kan vise til den høyeste omsetningen pr. innbygger i verden når det gjelder sportsspill. Dette illustrerer den unike posisjonen Tipping har i det norske spillmarkedet og blant norske sportsinteresserte menn – tross den etterhvert beskjedne andelen av totalmarkedet.

50 år med tipping

Norsk Tippings 50 årige historie er for en stor del historien om fotballtippingen. Den 13. mars 1948 var det klart for første spilleuke, med tolv engelske kamper på kupongen. De som er gamle nok vil huske at i de første årene var problemene store med avlyste kamper. I 1955 ble det i to spilleomganger bare avviklet fem kamper. Det ble altså utbetalt toppremie for fem rette – 85 kroner! I 1963 var det enda verre. Da ble tre hele spilleomganger avlyst pga dårlig vær i England. Etter dette begynte man å trekke kampene som ikke ble spilt, også dette til stor forargelse for mange, i det minste før man med datamaskinens hjelp innførte tendestrekning. I 1963 ble også den første todelte kupongen med karbonpapir innført. Dermed gikk det an å fylle ut kupongen i én operasjon, i stedet for å måtte fylle ut kryssene tre ganger på den tredelte kupongen som inntil da gjaldt. I 1972

skjedde det noe med det norske dagligspråket. H – U – B ble innført, mens 1 – X – 2 startet på sin vei mot glemselen.

I 1969 kom Tippekampen, noe som gjorde tippingen til mer enn et spill. Det ble en del av helgeritualet og lørdagsunderholdningen, i første rekke for den mannlige halvdel av den norske befolkningen.

1988 huskes best for 13 kamper på kupongen. Det ble et intermesso som bare varte til 1989.

Mye har forandret seg på 50 år, men fundamentet er det samme. I spilleomgang 1 i 1948 spilte Everton mot Arsenal. Det gjorde de i spilleomgang 45 i 1998 også.

Super fotballweekend

I Tipping kan man vinne mer enn pengepremier. Hvert år trekkes det ut til sammen 200 personer blant de som har enten 12, 11 eller 10 rette, som vinner en Superweekend i England sammen med Norsk Tipping – med fotballkamp, møte med spillere og mye moro på programmet. Superweekend er en ekstra dimensjon ved spillet, som har vært med på å opprettholde interessen for Tipping.

Det største spillesegmentet er spilleautomater som etter innhentet informasjon fra bransje og myndigheter har en anslått omsetning på 8,2 milliarder kroner og en markedsandel på 41,3 prosent. I dette segmentet er det svært mange operatører, både større selskaper og enmannsforetak. Markedet for spillautomater har endret seg vesentlig de siste årene, og i perioden 1994 til 1996 eksploderte nærmest omsetningen. Det anslås at det i dag er utplassert rundt 30 000 spilleautomater i Norge.

Mange er bekymret over utbredelsen av automatene. Mange frivillige organisasjoner har automater som en viktig inntektskilde, men mye penger går også i private spilloperatørens lommer. Dessuten er det umulig å føre kontroll med hvem som spiller, når det spilles og for hvor mye. Det hevdes at tusenvis av norske skoleungdommer lider av spillavhengighet, og at mange nasker og begår kriminelle handlinger for å finansiere sin spilling på automatene.

OMSETNING	FAKTA OM TIPPING	ANDEL AV NT'S SPILL												
<p>MILL KR</p> <table border="1"> <caption>OMSETNING (MILL KR)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Omsetning (Mill. KR)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1994</td> <td>~800</td> </tr> <tr> <td>1995</td> <td>~850</td> </tr> <tr> <td>1996</td> <td>~900</td> </tr> <tr> <td>1997</td> <td>~950</td> </tr> <tr> <td>1998</td> <td>~1000</td> </tr> </tbody> </table>	År	Omsetning (Mill. KR)	1994	~800	1995	~850	1996	~900	1997	~950	1998	~1000	<p>ANTALL SPILLERE PR. UKE: 700 000</p> <p>KJØNNSFORDELING: 27 % KVINNER, 73 % MENN</p> <p>GJENNOMSNITTSALDER: 45 ÅR</p> <p>GJENNOMSNITTLIG INNSATS: 215 KR (PR. INNB. PR. ÅR)</p> <p>STØRSTE TIPPING-KOMMUNE: LEBESBY (449 KR)</p>	<p>12 %</p>
År	Omsetning (Mill. KR)													
1994	~800													
1995	~850													
1996	~900													
1997	~950													
1998	~1000													

Kun tre kamper riktig. Akkurat så enkelt og så vanskelig er det å vinne på Langoddsen. På Resultatoddsen handler det om å tippe riktig resultat i kampen man spiller på. Gjør man det, kan selv nitti minutter med "tupp", "mæl" og "måk" bli en stor opplevelse. Hvem scorer først? Hvem vinner 5-mila? Vinneroddsen gir spenning fra startskuddet går. Stadig flere gir seg selv en ekstra dose spenning ved å spille på Oddsens.

Oddsens

- spillet for de spilleglade

ODDSEN 1998

Oddsens er den største vinneren blant Norsk Tippings spill i 1998. Omsetningen steg med 30 prosent, til 777 millioner kroner. Fotball-VM i Frankrike innebar et merkbart oppsving og oppmerksomhet rundt Oddsens, godt hjulpet av den vellykkede kampanjen "Oddsens VM-skole" som hadde som mål å lære publikum hvordan man spiller Oddsens. Den interessen som ble skapt, klarte man å holde gjennom resten av året.

Oddsens har klare særegenheter i forhold til de andre spillene i Norsk Tippings portefølje. For det første er det det eneste spillet man kan spille på hver dag. Det er også det spillet med den høyeste gjennomsnittsinnsatsen pr. spiller pr. uke – 113 kroner mot gjennomsnittet for alle Norsk Tippings spill

på 34 kroner. Oddsens er videre det mest utpregede kunnskapsspillet, der interesse for og kunnskap om idrett gir fortrinn. Følgelig er også spillerprofilen annerledes enn for de andre spillene: Hele 89% av spillerne er menn, og gjennomsnittsalderen er 29 år. Hele 45% av spillerne er under 25 år.

Som for Tipping er spill via PC med på å øke interessen for Oddsens. Muligheten for PC-spill ble introdusert midt i året, og bidro til den fine utviklingen ut over høsten. Parallelt med dette foregikk planleggingen for fylldig og oppdatert Oddsens-informasjon på Norsk Tippings Internett-sider. Når det blir aktuelt for Norsk Tipping å innføre spill på Internett, peker Oddsens seg ut som en klar kandidat.

Oddsens skiller seg fra alle andre spill ved at premieandelen kan variere sterkt – avhengig av de odds som settes og resultatene i de kampene som er med i ukens spillprogram. I noen omganger kan Norsk Tipping til og med risikere å gå i tap, og i 1998 skjedde dette i 7 omganger. Den gjennomsnittlige premieandelen (andel premier av total omsetning) var på 67,2 prosent.

Flax

“Og så et Flax-lodd, takk”. Skrapeloddet Flax er det typiske impulsproduktet i Norsk Tippings portefølje. Man satser sine 20 kroner, skraper forventningsfullt og får utløst spenningen der og da. Hele 81 % av salget skjer på impuls.

FLAX 1998

Som et typisk impulsspill har Flax en lavere andel lojale spillere enn andre spill. Et avgjørende kriterium for å opprettholde og øke interessen for skrapespill er en høy takt når det gjelder produktfornyelse og lansering av nye varianter – mer enn innenfor noe annet spillsegment. Høsten 1998 lanserte Norsk Tipping to nyheter: Flax 21 med spillkortmotiv og opptil fire vinnersjanter på hvert lodd. Toppremien er 250 000 kroner. Spillet ble oppfattet som et annerledes skrapespill og ga mange ny tro på å vinne. Samtidig fikk Flax et ekstra skrapefelt med reiser som premier. Dette bidro til å differensiere de to Flax-variantene, og man unngikk kannibalisering. Disse lanseringene ga umiddelbar effekt: September ga den høyeste omsetningen for skrapespill

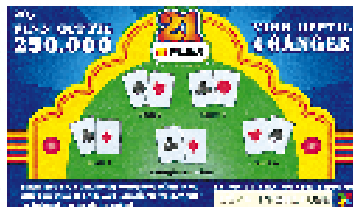
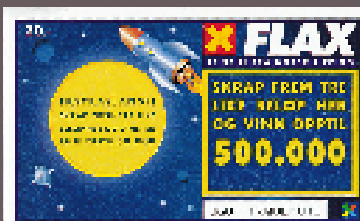
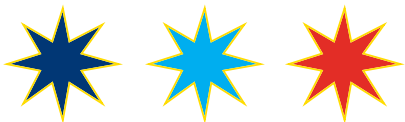
på flere år, og økningen var på hele 47,4 % fra måneden før.

Som sedvanlig ble også en rekke tilleggsspill lansert gjennom året: VM-FLAX i forbindelse med fotball-VM, FerieFLAX og JuleFLAX.

Den fine utviklingen for Flax har fortsatt inn i 1999. Norsk Tipping vil fortsette sin flerspillstrategi, med flere skrapeloddvarianter i salg side om side som oppfattes som ulike, og som dermed ikke konkurrerer med hverandre. Bingo-Flax, introdusert i februar 1999, er det første eksempelet på dette.

Norsk Tipping overtok operatøransvaret for spillene i Det norske Pengelotteriet i 1995. Flax ble relansert i 1995, og som en del av konsesjonsvilkårene, ble det tradisjonelle Pengeloddet relansert i 1997, etter betydelig produktutvikling, der blant annet bruk av spillerkortet til Norsk Tipping var en forutsetning for deltakelse. Det skulle imidlertid raskt vise seg at tiden hadde løpt fra dette lotterikonseptet. Spillet ble derfor nedlagt 25. mars 1998. Som en erstatning er et nytt spill under utvikling, basert på serienummeret på spillerkortet. Spillet er planlagt lansert i løpet av 1999.

Tre nye gode grunner for å spille FLAX

Siden Norsk Tipping overtok driften av DnP-spillene i 1995, har disse vært regulert av en egen lov om Pengelotteriet. Dette har innebåret at overskuddet fra spillene har gått direkte til statskassen ved Finansdepartementet. Fra årsskiftet 1998/99 ble dette endret: Lov om Pengelotteriet ble opphevet, og DnP-spillene reguleres i henhold til lov om pengespill på samme måte som de andre Norsk Tipping-spillene (med unntak av Extra). Det innebærer at overskuddet fra og med driftsåret 1999 vil gå til selskapets tre ordinære overskuddsmål: Idrett, kultur og forskning. For spillerne er dette muligens av begrenset interesse. For selskapet er det viktig fordi man kan se hele spillporteføljen under ett i arbeidet med å oppnå størst mulig overskudd. For idretten, kulturen og forskningen er det en ubetinget fordel.

Med FLAX på reisen

På cruise i Det Karibiske Hav, hvit sand og blått hav under stekende sol, iskalde forfriskninger, Labedee, Montego Bay, Grand Cayman,....Fra september fikk FLAX-loddene en ny dimensjon. Bak et nytt skrapefelt befant det seg muligheten til å vinne en reisesjekk på inntil 50 000 kroner. Mange lot seg friste, og noen vant....

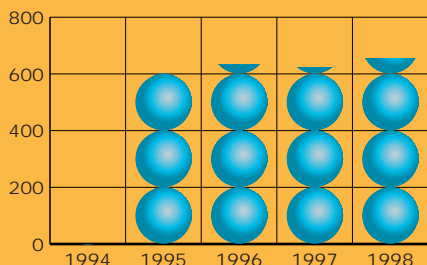

Flax er langt fra alene på skrapeloddmarkedet. I dag er det omtrent 20 større eller mindre aktører som opererer skrapelotterier. De største, som Quick og Strax, er viktige inntektskilder for humanitære organisasjoner som Norges Handikapforbund og Nasjonalforeningen for Folkehelsen. Svært mange av de mindre aktørene benytter seg av telefonsalg gjennom profesjonelle aktører som tar opp til 45 % av omsetningen. Omsetningen antas å ha gått noe ned i løpet av det siste året, og ligger i overkant av en halv milliard kroner.

Litt under en halv milliard kroner står tradisjonelle passive lotterier for. Hvert år gjennomføres det mellom 1 500 og 1 600 slike lotterier i Norge, som er godkjent av politiet. Antall lotterier har ligget noenlunde stabilt, men omsetningen for denne typen lotterier er synkende.

OMSETNING

MILL KR

FAKTA OM FLAX

ANTALL SPILLERE PR. MÅNED:
352 900

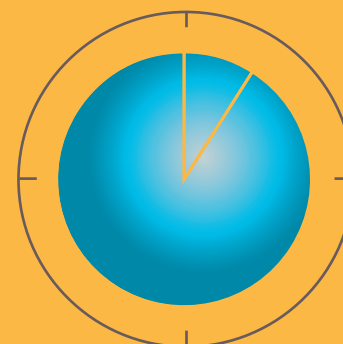
KJØNNSFORDELING:
53 % KVINNER, 47 % MENN

GJENNOMSNITTSALDER:
43 ÅR

GJENNOMSNITTLIG INNSATS:
148 KR (PR. INNB. PR. ÅR)

ANDEL AV NT'S SPILL 1998

9 %

“Det viktigste er ikke å vinne, men å delta”

|||||0000|||||00|||||0|||||000|0|||||0|0|0⁰
Masseidrettens slagord kunne godt vært Norsk Tippings. I 50 år har det norske folk finansiert sentrale samfunnsoppgaver gjennom sin deltakelse i Norsk Tippings spill.

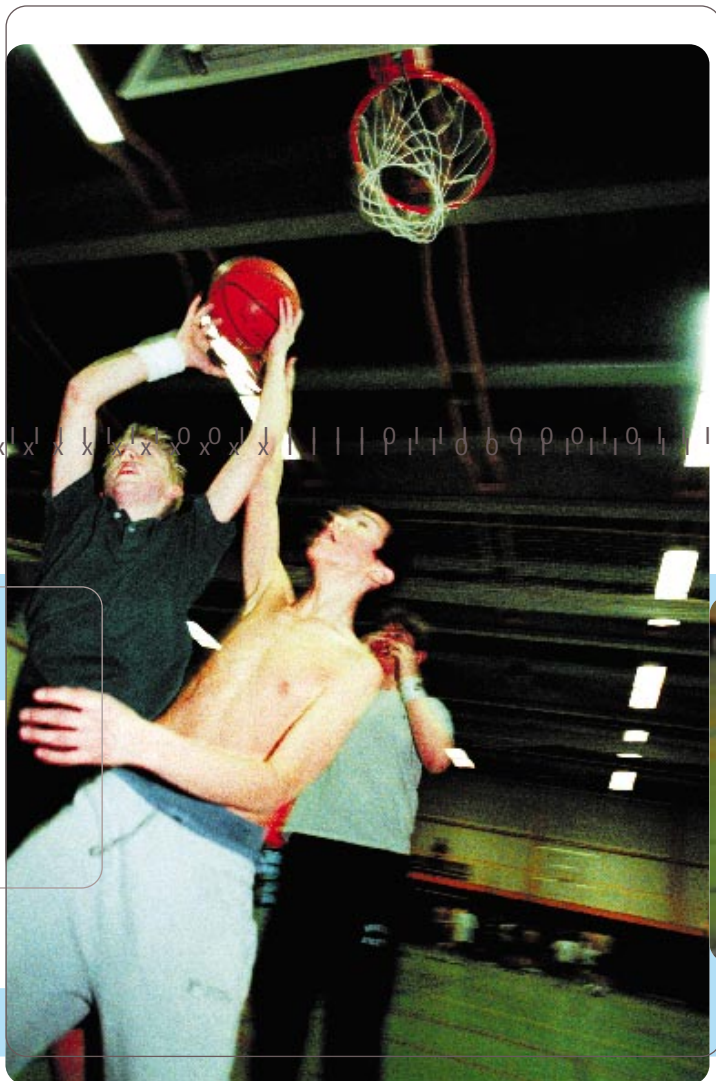
Målet med Norsk Tippings virksomhet har hele tiden vært dette: Å skaffe størst mulig overskudd til samfunnsnyttige formål. Da selskapet ble etablert i 1948, var det som et statlig instrument for å bidra til finansieringen av oppbyggingen av landet. Det er grunn til å tro at grunnleggerne neppe overskuet hvilken betydning og hvilket omfang “tippemidlene” skulle få. Prisjustert til 1998-kroner har tippevirksomheten siden starten i 1948 og til og med 1998 bidratt med ca 44 milliarder kroner.

I dag fordeles overskuddet fra virksomheten med en tredjedel hver til idrett, kultur og forskning. I tillegg går overskuddet fra Extra til stiftelsen Helse og Rehabilitering. Men slik har det ikke vært bestandig. Idretten og forskningen har hele tiden vært overskuddsmottakere. Kulturen ble tilgodesett så sent som i 1986, da Lotto ble innført. Rollen som operatør for Extra har Norsk Tipping hatt siden 1996.

Norsk idrett har mye å takke det spillende publikum for. Omtrent 95 prosent av de statlige overføringene til Norges Idrettsforbund kommer fra spilleoverskuddet. De resterende 5 prosent blir bevilget over statsbudsjettet. I tillegg kjenner de fleste til tippemidlenes sentrale rolle i finansieringen av idrettsanlegg. Søknader om tildeling av tippemidler sendes til fylkeskommunene, som foretar tildelinger og prioriteringer etter fastsatte regler. Det finnes ingen eksakt oversikt over hvilke idrettsanlegg som er reist ved hjelp av tippemidler, men det ville være enklere å telle de anleggene som ikke har fått slik støtte. Siden 1995 har Norsk Tipping satt opp skilt på idrettsanlegg som er helt eller delvis finansiert av tippemidler for å synliggjøre at de som deltar i Norsk Tippings spill har bidratt til at lokalsamfunnene får fullført sine idrettsanlegg.

Det er vanskeligere å konkretisere effekten av de midler som har tilflytt norsk forskning opp gjennom årene. Midlene har nemlig gått inn i “forskningspotten” i statsbudsjettet, slik at det er vanskelig å si akkurat hvilke prosjekter og forskningsformål som har nyttet godt av spillemillionene. Likevel kan man slå fast at effekten må ha vært betydningsfull: Nesten 18 milliarder 98-kroner har spillerne bidratt med.

Da Lotto ble introdusert i 1986, ble kulturformål tilgodesett med 67 % av overskuddet, mens det resterende overskuddet gikk til statskassen. Det var for øvrig etter betydelig skepsis og motstand fra idretts-Norge. Man var redd for at dette skulle gå ut over omsetning og overskudd fra Tipping, som var idrettens “pengemaskin”. For så vidt skulle dette vise seg å være en begrunnet engstelse: Lotto-omsetningen økte raskt og utgjør i dag bortimot halvparten av selskapets omsetning,

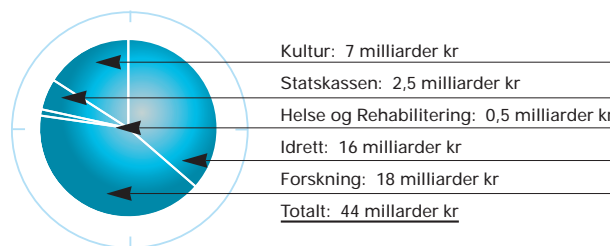

mens tippemsetningen etter hvert gikk den andre veien. Dilemmaet ble imidlertid løst ved at man så Norsk Tippings virksomhet under ett, og fordelte det samlede overskuddet med en tredjedel hver til idrett, forskning og kultur. Dette ble gjennomført i 1992, og gjorde også livet enklere for Norsk Tippings administrasjon. Man slapp intern konkurranse mellom spillene og å forholde seg til to styrever – tippestyret og lottostyret – som hadde forskjellig målsetning med virksomheten.

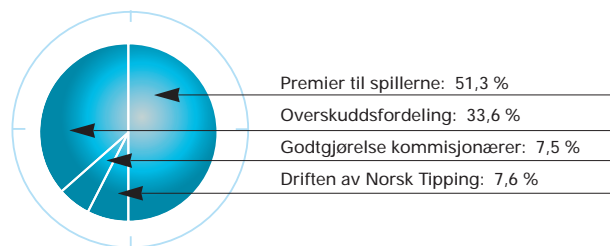
Men i 1995 kom man tilbake i en liknende situasjon: Da overtok Norsk Tipping konsesjonen for drift av spillene under Det norske Pengebatteri, nærmere bestemt Flax og det tradisjonelle pengeloddet. Overskuddet herfra gikk direkte til statskassen ved Finansdepartementet. Dette ble imidlertid endret fra 1.1.99, da DnP-

spillene ble innlemmet i selskapets ordinære overskuddsmål. Mellom 1995 og 1998 tilførte overskuddet fra DnP-spillene 870 millioner kroner til statskassen. Siden september 1996 har Norsk Tipping hatt operatøransvaret for det TV-baserte spillet Extra. Overskuddet fra spillet går til stiftelsen Helse og Rehabilitering, som etter søknad og grundig behandling deler ut midler til definerte helseprosjekter som forskjellige organisasjoner setter i gang. Avtalen for Extra styrker Norsk Tippings samarbeid med frivillige, humanitære organisasjoner, som også har lange tradisjoner innen det norske spillmarkedet. I de vel to årene som Extra har eksistert, har de humanitære organisasjonene mottatt 425 millioner kroner til sine prosjekter.

PRISJUSTERT OVERSKUDDSFORDELING GJENNOM 50 ÅR:

DETTE GÅR PENGENE TIL

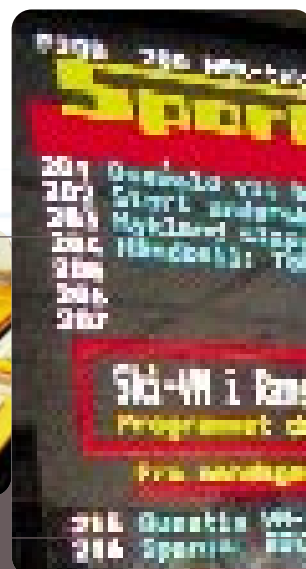

Og den er ikke alene: En operatør sitter ved siden av og kjører den. Tre personer fra Statskontrollen, som i sin svarte stresskoffert har medbrakt trekningskulene, har ansvaret for å registrere, kontrollere og dobbeltsjekke alle tall som trekkes. En person opererer et videokamera i taket, og dokumenterer hele seansen på tape. To personer taster tallene inn i hvert sitt datasystem – Norsk Tippings og Statskontrollens. Rett etter trekningen kontrolleres alle tall mot hverandre, slik at det ikke finnes fnugg av tvil om hvilke tall som ble trukket. Deretter begynner et hektisk løp: Programleder og producer forbereder sendingen. Rett etter

Dagsrevyen kringkastes trekningen fra Norsk Tippings studio i tippehuset på Hamar ut over NRKs nett.

Sannsynligvis følges trekningen på noen av Hamars hotellrom der ukens deltakere på kommisjonærkurs bor. Hvert år er ca 800 kommisjonærer og terminaloperatører på kurs hos Norsk Tipping – to til tre dager om gangen – for å lære alt om terminalhåndteringen og hvordan det spillende publikum best skal betjenes. På dette området har Norsk Tipping satset mye. I kurslokalene, eller kompetansesenteret som det heter, er forholdene lagt til rette for at alle deltakerne skal få maksimalt

utbytte av opplæringen, med alle nødvendige hjelpemidler og tekniske fasiliteter. Kommisjonærene er selskapets forlengede arm ut i markedet, og deres rolle kommer til å bli enda viktigere i fremtiden. Derfor stilles det strenge krav til den som skal være kommisjonær, samtidig som de får all den støtte og oppfølging som må til for å gjøre dem til effektive ambassadører og rådgivere overfor publikum. En del av den støtten de får kommer fra den såkalte online-hjelpen. Der er det folk fra klokken 07.00 til 21.00 – så lenge datasystemet er åpent for spill. Rundt et stort bord sitter det operatører som virkelig kan online-systemet, og som er rede til å svare på

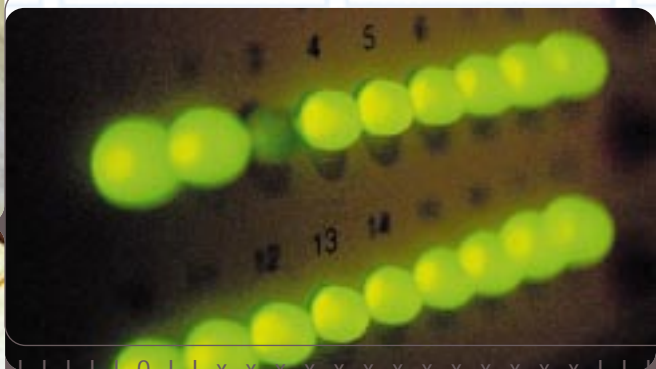
spørsmål og geleide kommisjonærer som måtte ha vanskeligheter. Her sitter også system- og nettverksoperatørene som har ansvaret for driften av nettverket og selve spillsystemet, noen tilsynelatende ganske vanlige datamaskiner bak store glassvegger. Inn der slipper ingen uten at de har noe der å gjøre.

På onsdag er det Viking-Lotto-trekningen, og mye av ritualet fra tirsdagens Extra-trekning gjentar seg, bare med andre tall og noen nye mennesker. Trekningen sendes via satelitt til de samarbeidende tippeselskapene i Danmark, Island, Sverige og Finland som lager sin egen nasjonale versjon rundt selve trekningen som de mottar fra Hamar. Lørdag er det Lotto-

trekning og tipperesultater. Da er kanskje stemningen enda mer spesiell. Lørdag er jo selve "gromdagen" i uka, og blant Norsk Tipping-ansatte eksisterer det nok en følelse av de har gitt et lite bidrag opp gjennom årene til å gjøre lørdagen ekstra spennende for det norske folk. Nå har jo søndagen også blitt tippedag, noe som betyr utvidede vakter for de som følger med på resultater, overvåker systemer og gjør de håndgrep som skal til for at resultater og premieprognoser kringkastes på behørig måte søndag kveld.

For noen er det "trekning" hver dag. Oddsen skaper nemlig vinnere hver eneste dag og gir de tre på oddsetter-kontoret nok å henge fingrene i hele uka gjen-

nom. De følger intenst med på idrettsarrangementer, setter sine odds, setter opp alle kuponger for Tipping og lager ukens Oddsen-program. Og alt må være klart til mandag morgen klokka 9. Da spilles informasjonen over til trykkeriforbindelsene, som sørger for å få trykt alt som skal til for at kommisjonærene alltid er oppdatert med kuponger og program. Det er ikke akkurat små mengder det er snakk om: Hver uke trykkes det 3-4 millioner kampoppstillingskuponger og 450 000 Oddsen-program. Så det som ikke er gjort fredag ettermiddag, må tippe- og oddsen-gutta gjøre i løpet av helga. Ja, for det er bare gutter, og de er nok mer enn middels idrettsinteressert. Men de påstår at det etter hvert går rutine i det. Det blir en jobb...

De får også hjelp av gutta på resultatvakta – som følger med på all verdens TV-kanaler og Internett. De har ansvaret for å oppdatere Norsk Tippings sider på tekst-TV. Også de er helt sikkert mer enn gjennomsnitts oppdatert på hva som skjer innen sportsverdenen. De orker ikke en gang å late som om det bare dreier seg om en jobb.

Noen har som oppgave å sørge for at den daglige og ukentlige driften går som den skal, uten feil eller forstyrrelser som gjør det vanskelig for kommisjonærer og spillere. Andre har som oppgave å tenke mer langsiktig. Det gjelder for eksempel de ansvarlige på de tre produktkontorene – Lotto-kontoret med Lotto, Viking Lotto og

Extra, Tipping-kontoret med Tipping og Oddsen, og Flax-kontoret. Her gjelder det å ligge i forkant når det gjelder produktutviklingen og utpønskingen av nye sprelske reklamekampanjer sammen med landets ledende reklamebyråer.

Det er så mange flere – kantinepersonalet som sørger for at alle de vel 240 ansatte får mat hver dag, planleggerne som driver systemutvikling og produktutvikling, personalavdelingen, regnskapsfolkene som sørger for at alle pengene havner der de skal, sikkerhetsstaben som blant mange har bidratt til at Norsk Tipping ble det første selskapet i verden som ble sikkerhetssertifisert, resepsjons- og sentralbordpersonalet som sørger for at både

nyslåtte millionærer og andre som er i kontakt med selskapet blir ønsket velkommen på en hyggelig måte – mange flere kunne vært nevnt, ingen er glemt.

Alle har sin oppgave i det som for noen er en bedrift blant flere i en middels stor norsk innlandsby – men som for langt flere er hele Norges drømmefabrikk.

Året 1998 – 50 år etter at selskapet ble etablert – ble et godt og viktig år for Norsk Tipping AS. Alle selskapets spill viste fremgang, og totalomsetningen økte med 13,5 prosent til rekordhøye 7,6 milliarder kroner – med økt overskudd til samfunnsnyttige formål som resultat. Men kanskje mer betydningsfullt i et lengre perspektiv er de veivalg som er gjort i løpet av året for å møte fremtidens utfordringer i spillmarkedet.

Hovedårsaken til selskapets gode resultat må man gå tilbake til 1997 for å finne. Norsk Tipping satte mot slutten av dette året inn en rekke tiltak for å svare på konkurransen fra det stadig voksende antall spillautomater som trakk både spillere og betydelig omsetning bort fra selskapets spill. Tiltakene inkluderte endrede rekkepriser og premiefordeling for Lotto og Viking Lotto, innføring av Pausetipping og hevet omsetningstak for Extra. Tiltakene var effektive og gjorde at spillene enkeltvis og omsetningen totalt viste en svært god utvikling ved inngangen til 1998. Den gode tendensen, som etter hvert også ble understøttet av andre tiltak, fortsatte med styrke gjennom første halvår. Deretter dabbet omsetningen noe av en periode på høsten, for så å ta seg godt opp mot slutten av året. Resultatet ble altså økt omsetning med 13,5 prosent til 7 619 millioner kroner, tilsvarende en økning i markedsandel på ett prosentpoeng, fra 37,1 til 38,1 prosent. Resultatet økte med 12,7 prosent, fra 2 271 millioner i 1997 til 2 559 millioner.

Styret sier seg godt fornøyd med resultatet, men understreker likevel at det blir stadig mer utfordrende å skape økt overskudd til fordeling mellom idrett, kultur og forskning.

Vekst i spillmarkedet

Det norske spillmarkedet viste en betydelig vekst i 1998, større enn Norsk Tipping hadde forutsett. Med forbehold om de uøyaktigheter som er forbundet med anslag for spillsegmenter det ikke finnes offisielle tall for, økte totalmarkedet med nesten to milliarder kroner, til 20 milliarder. I tillegg til den markante fremgangen for Norsk Tippings spill, viste også hestespillene en klar økning.

Men fremdeles holder automatspillene stand som det største segmentet, med en andel i overkant av 41 prosent. Det finnes ingen samlede offisielle tall for denne delen av spillmarkedet, men omsetningen ligger i dag trolig i overkant av 8 milliarder kroner brutto. Det finnes antageligvis rundt 30 000 automater utplassert i Norge, eller ca én automat for hver 145. innbygger.

Markante utviklingstrekk

Den sterke veksten i automatmarkedet har vært et dominerende utviklingstrekk i det norske markedet de seneste årene. Segmentet kjennetegnes ved at det ikke finnes noen samlet oversikt over hvilke automater som drives av hvem. Hovedaktørene driver på en seriøs måte, men det synes fortsatt å være en del mindre operatører som driver mer eller mindre illegalt. Dermed er det heller ingen som har full oversikt over pengestrømmene. Man kan imidlertid slå fast at mange private entreprenører har et godt levebrød i markedet.

Den markante omsetningssvikten for Norsk Tippings spill første halvår 1997 viste med all ønskelig tydelighet at automatenes inntreden har endret konkurransebildet i spillmarkedet. For første gang maktet ikke selskapet å skape nevneverdig vekst. Konklusjonen var klar: Det er ingen selvfølge at Norsk Tippings spill fortsatt vil ha vekst, fremgang og en dominerende posisjon. Det må aktiv og rask handling til. Til gjengjeld er da mulighetene gode, slik utviklingen i 1998 er et bevis på.

I tillegg til spillautomatenes inntreden og vekst, gjør også andre tendenser seg gjeldende og bærer bud om like markante endringer i konkurransesituasjonen, selv om vi ikke ennå i nevneverdig grad ser utslagene i markedet. Et slikt utviklingstrekk er en kommende økning i hjemmebaserte spill. Det kan ikke være tvil om at hjemmebaserte spill har potensial til å kapre betydelig omsetning når Internett har modnet ytterligere og er blitt tilgjengelig og brukervennlig via digital-TV i de tusen hjem.

I I I I I O I I x x x x x x x x x x x x x x x x I I I I I I I O O I I I I I I I I
I I I O O O O I I I I I I I O O I I I I I I O I I I I O O O I O I I I I I I I O I I x x x x x x x x x x x x x x x x I

I I I O O O O I I I I I I I O O I I I I I I O I I I I O O O I O I I I I I I I O I I I

Selv om myndighetene foreløpig ikke har gitt tillatelse til å selge pengespill over Internett, ser vi at stadig nye virksomheter utfordrer lovverket og de statlig kontrollerte spillselskapene i verden med grenseoverskridende spilltilbud. Fra vårt eget land kjenner vi tilfellet Global Money Games, som imidlertid gikk dårlig og ble lagt ned etter kort tid. I Sverige utfordrer det engelske spillselskapet SSP det statlige Svenska Spel i en sak som p.t. er anket til høyeste rettsinstans. Selskapet påberoper seg EU-lovgivning og hevder at de har rett til å etablere seg med egne spillbutikker i Sverige. Ekseplene er mange, også fra andre land.

Styret ser med en viss bekymring på utviklingen og konstaterer at det norske lovverket ikke ble utarbeidet med tanke på dagens og morgendagens teknologiske hverdag. Styret har derfor bedt administrasjonen fremlegge en skisse til endringer i lovverket for å bringe dette på høyde med den teknologiske utviklingen. Styret vil deretter vurdere å fremme forslag til endring av spilleloven overfor Kulturdepartementet.

Et annet utviklingstrekk vil også påvirke fremtidens spillmarked. Det knytter seg både til teknologi og til det faktum at spill er underholdning. Etter hvert som dagens mobil-, satellitt- og internett-teknologier smelter sammen i én digital multimediateknologi og man kan skreddersy TV-kvelden etter egne behov og lyster, blir spill bare ett alternativ i en stadig voksende skog av underholdningstilbud. Vi kan risikere at folk blir "overmett" eller mister orienteringsevnen i jungelen av underholdningstilbud. Behov og etterspørsel vil derfor kunne bli mindre. En konsekvens av dette blir også at spillenes karakter vil måtte endres. Underholdnings- og spenningselementene vil bli enda sterkere fokusert og spillenes livssyklus vil kunne bli betydelig kortere.

Strategi i fokus

På bakgrunn av de rådende utviklingstrekkene, fattet Norsk Tippings styre flere strategiske beslutninger i løpet av 1998. Blant disse var:

- Et prinsippvedtak om vilje til å gå inn i markedet for spillautomater
- Vedtak om en betydelig økning av utviklingsressursene og en reorganisering av virksomheten

Styrets signal om selskapets vilje til å gå inn i automatmarkedet uttrykker behovet for en helhetlig håndtering av spillmarkedet. Det er et faktum at automatene utgjør det største enkeltsegmentet og at forholdene til en viss grad fortsatt er uoversiktlige. Norsk Tipping vil kunne bringe større grad av oversikt i dette markedet gjennom innføring av en ny teknologisk plattform og et nytt nivå for sikkerhet og kontroll. Dermed begrenses muligheten for private aktører til å hente ut store gevinster på bekostning av samfunnsnyttige formål. Styret er klar over at automatspill er en vesentlig inntektskilde for mange humanitære organisasjoner, og det er ikke selskapets mål å konkurrere ut disse, snarere tvert imot. En eventuell inntreden i automatmarkedet vil måtte være resultatet av en prosess der politikere og myndigheter har styringen, og der de humanitære organisasjonene, idretten og Norsk Tipping er sentrale deltakere. Styret understreker derfor at det ikke foreligger konkrete planer om å gå inn i automatmarkedet, men at viljen er der dersom forholdene ellers ligger til rette for det.

Vedtaket om en økning av utviklingsressursene må ses i lys av en fremtid der spillenes livssyklus kan bli betydelig kortere enn i dag, og der bruk av ny teknologi og spillenes underholdningsverdi blir vesentlige kriterier for suksess og lønnsomhet. For å forsterke fokus på produktutvikling ytterligere, er det blitt opprettet en egen plan- og utviklingsavdeling med ansvar for videreutviklingen av selskapets teknologi og spillportefølje. Det er videre opprettet en informasjonsavdeling for å forsterke fokus på både intern og ekstern kommunikasjon. Styret legger stor vekt på å forvalte selskapets renommé og kommunikasjonsevne på en god måte. I en tid og i et marked der det blir avgjørende å opprettholde den tillit som selskapet nyter hos spillerne og i samfunnet generelt, vil dette være en prioritert oppgave.

Et veiskille

I tillegg til strategivedtakene om automatspill og økt satsing på utvikling, har selskapet i løpet av året også gjort konkrete forberedelser for å møte den nye teknologiske hverdagen. Selskapet er nå til stede på Internett med egne informasjonssider som oppdateres daglig. Selskapets strategi har hele tiden vært å fokusere på kvalitet og nytteverdi for brukerne og å tilpasse sin inntreden optimalt i forhold til spillernes forventninger. På Internett har det liten verdi å være først. Poenget er heller å være best. Når det gjelder spill over Internett ønsker ikke Norsk Tipping å være en pådriver. Men selskapet gjør sine forberedelser og vil kunne tilby sine spill over nettet når det gis åpning for dette.

Et annet prioritert område for selskapet i 1998 har vært arbeidet med å forbedre trekningene for flere av selskapets spill. Igjen, – spill er underholdning, og trekningen på fjernsyn er klimakset der spenningen får sin utløsning. Med virkning fra 1999 er både tidspunkter og form blitt justert for både Lotto og Extra, der norskutviklet tredimensjonal TV-teknologi står sentralt.

Fortsatt satsing på kommisjonærnettet

Alle forberedelser til en ny teknologisk hverdag får ikke overskygge det faktum at et av selskapets store fortrinn er det godt utbygde kommisjonærnettet, knyttet sammen i Norsk Tippings online-nettverk. Ved årsskiftet hadde selskapet 3 616 kommisjonærer, en økning på 274 kommisjonærer i løpet av året. Veksten vil fortsette en stund til, men vil nå sitt metningspunkt når anslagsvis 250 nye kommisjonærer er kommet til. Selskapet baserer utbyggingen av nettet på det prinsippet at vi skal være til stede der folk befinner seg. Selskapet legger stor vekt på å foreta grundige vurderinger gjennom omfattende og velutviklede rutiner ved utvelgelse av nye kommisjonærer. Dette sikrer god og balansert dekning over hele landet, fra dalfører og smågrender over det ganske land til alle landets byer og tettsteder.

Kommisjonærnettet vil således fortsatt stå sentralt i Norsk Tippings distribusjonsstrategi. Som et resultat av den teknologiske utviklingen, som vil føre til at en del av handelen etter hvert vil foregå fra hjemmene, vil også folks isolasjon bli større. Dette vil i sin tur øke behovet for møtestedsfunksjoner i samfunnet. For kommisjonærene innebærer dette en stor mulighet til å utvikle slike møtesteder der spillerne kan få personlig og god service, treffe likesinnede, kanskje få servert en kopp kaffe og få en positiv opplevelse knyttet til spillvirksomheten.

Ansvarlig rolle

Styret legger vekt på den rollen som Norsk Tipping har som stabilisator i spillmarkedet. For eksempel har selskapet vært moderat når det gjelder å kjempe for høyere premiesummer. Man trenger ikke gå lenger enn til våre naboland for å finne premiestørrelser som ligger langt over det vi er vant til i Norge. Selskapets filosofi er at en eventuell økning i premiene bør skje gradvis, blant annet for å unngå overfokusering på Jackpot-omganger med ekstreme toppremier, noe som ikke fremmer en jevn og god omsetning uke for uke. En slik premieutvikling ivaretar også det norske samfunnets syn på dette. Samtidig er premienes størrelse et viktig incitament til å spille. For lave premier vil føre til stagnasjon og lede spillerne over til andre alternativer som for eksempel utenlandske spill der premiesummene er av en helt annen størrelsesorden.

Dessverre er spillavhengighet en skyggeside ved spillvirksomhet. Dette rammer enkelte spillere. Selv om spillavhengighet ikke ser ut til å være så utbredt i Norge som i mange andre land, er det grunn til å ta problemet alvorlig, særlig innenfor gruppen barn og unge. Spillavhengighet gjør seg særlig gjeldende innenfor spilleformer der det går meget kort tid mellom innsats og utbetaling, og er således ikke særlig knyttet til de spill Norsk Tipping representerer.

Som en toneangivende aktør i markedet, finner selskapet det imidlertid riktig å engasjere seg i problematikken ved blant annet å stille midler og kompetanse til disposisjon for forskning på området.

Internasjonalt samarbeid

Norsk Tipping legger stor vekt på å bygge relasjoner og allianser til andre aktører i den internasjonale spillindustrien. Kontinuerlig kompetanseutvikling vil være av avgjørende betydning for selskapet for å sikre dets posisjon som et ledende spillselskap i internasjonal sammenheng. Konsulentbistand overfor andre selskap er ett virkemiddel som bidrar til økt kompetanse og erfaring. Dette blir prioritert i den grad selskapet har kapasitet til å påta seg slike oppdrag. Ikke minst ser man på internasjonalt engasjement som et viktig bidrag i arbeidet med å tilby varierte utfordringer til selskapets personale. Styret registrerer med glede det stadig økende antall anmodninger om konsulentbistand som selskapet mottar i forbindelse med etablering og utvikling av spill og konsepter. Vi tar dette som en bekreftelse på at Norsk Tipping er anerkjent som et ledende selskap i internasjonal sammenheng.

Selskapet engasjerer seg derfor sterkt i det internasjonale arbeidet, ikke minst i bransjesammenheng. Norsk Tipping står også som vertskap for Oslo Relations '99 i august/september 1999, en konferanse for den internasjonale spillindustrien som vil samle 1 200–1 500 deltakere fra hele verden. Planleggingen har foregått gjennom flere år og vil etter planen ytterligere bidra til å markere Norsk Tipping og det norske spillmarked på en positiv måte.

Fremtidsutsikter

Norsk Tipping har en solid posisjon i markedet, et sterkt kommisjonærnett, førsteklasses teknologi og en spillkompetanse i verdensklasse. Alt dette utgjør et godt utgangspunkt for å fortsette å levere solide overskudd til samfunnsnyttige formål i årene som kommer. Samtidig utfordres selskapet av den teknologiske utviklingen og et mer uoversiktlig konkurransebilde. Publikums kjøpsadferd og underholdningstilbud, ikke minst via et digitalt og interaktivt TV-nettverk, vil forandres vesentlig i årene som kommer. De forberedelser som er blitt gjort i 1998 gjør imidlertid, etter styrets mening, Norsk Tipping svært godt rustet til å utnytte de fremtidige teknologiske muligheter og til å fortsette å være en frisk, aktiv og toneangivende aktør i markedet inn i det neste årtusenet, til glede og nytte for selskapet, de ansatte og samfunnet.

Forberedt til årtusenskiftet

Norsk Tippings virksomhet baserer seg fullstendig på informasjonsteknologi. I forbindelse med overgang til det nye tusenåret og de potensielle problemer som dette kan medføre for driften av IT-systemer, har selskapet gjennomført et større prosjekt for å analysere sine systemer og sårbarhet og iverksette tiltak. Alle tiltak vil være gjennomført i god tid før år 2000. Styret føler seg trygg på at alt som er mulig er gjort for at det ikke skal oppstå alvorlige feil eller driftsforstyrrelser i forbindelse med overgangen til år 2000.

Organisasjon, personale og miljø

Også i 1998 har organisasjonen fått anledning til å vise handlekraft og gjennomføringsevne. En større organisasjonsendring ble iverksatt pr 1. september 1998 der det ble opprettet en ny plan- og utviklingsavdeling, en ny avdeling for informasjon og samfunnskontakt samt en rekke andre endringer som skal gi organisasjonen best mulig evne til å møte våre utfordringer fremover. Ved årets inngang hadde Norsk Tipping 216 ansatte, fordelt på 161 heltids- og 55 deltidsansatte. Ved årets utgang var det 242 ansatte fordelt på 188 heltids- og 54 deltidsansatte. Etter styrets oppfatning har selskapet et godt arbeidsmiljø. Den interne kommunikasjonen synes å være konstruktiv og god, og samarbeidet med de ansattes organisasjoner og tillitsvalgte er godt.

I I I 0 0 0 0 I I I I I I I I 0 0 I I I I I I 0 I I I I 0 0 0 I 0 I I I I I I I 0 I I x x x x x x x x x x x x x x I I I I I I 0 0 I I I
I I I 0 0 0 0 I I I I I I I 0 0 I I I I I I 0 I I I I 0 0 0 I 0 I I I I I I 0 I I x x x x x x x x x

Arbeidet med internkontroll (helse, miljø og sikkerhet) har vært fulgt opp i henhold til egen handlingsplan. Selskapet har ingen produkter, prosesser eller annen virksomhet som virker belastende på det ytre miljøet. Det legges likevel stor vekt på at miljøbevissthet skal prege virksomheten. Dette gir seg blant annet utslag i at alle kuponger og lodd er trykt med giftfri sverte på resirkulert og resirkulerbart materiale.

Godtgjørelser

Samlet godtgjørelse til selskapets styre var i 1998 på 349 000 kroner. Årslønnen til administrerende direktør var på 607 500 kroner. Det foreligger ingen avtaler om særskilt godtgjørelse ved fratredelse eller lignende for noen av de ansatte i Norsk Tipping AS.

I I I I I
X X X X X I I I I I I I O O I I I I I I I I

Fordeling av overskudd

Det samlede resultatet av spillvirksomheten i Norsk Tipping AS for driftsåret 1998 er
2 559 093 445 kroner.

Samlet resultat			Kr	2 559 093 445
Helse og Rehabilitering	Kr	207 316 443		
Det norske Penge­lotteri	Kr	225 102 448	Kr	432 418 891
Overskudd Norsk Tipping AS			Kr	2 126 674 554
som styret foreslår anvendt som følger:				
Avsetning til utjevning­sfond			Kr	90 000 000
Avsetning til investeringsfond			Kr	35.674.554
Utdeling til idrett, kultur og forskning			Kr	2 001 000 000
Sum disponert			Kr	2 126 674 554

Overskuddet fra Lotto, Viking Lotto, Oddsen og Tipping samt overskudd av operatørgodtgjørelse for øvrige spill fordeles likt med en tredjedel hver til idrett, kultur og forskning. Det innebærer at hver av disse sektorene blir tildelt 667 millioner kroner.

Regnskapet for Norsk Tipping AS for driftsåret 1998 er revidert av Riksrevisjonens seksjon S.4.

Styret i Norsk Tipping AS
Hamar, 2. mars 1999

Sigmund Thue
leder

Tone Kornberg Andersen

Torgeir Mjør Grimsrud

Unni Olav

Anni Onsager

Reidar Aasen

Reidar Nordby Jr.
adm. direktør

Kjell Johanson
økonomisjef

▶   ▶ RESULTATREGNSKAP 1998

I I I O O O O I I I I I I I O O I I I I I I O I I I I O O O I O I I I I I I I O I I x x x x x x x x

I I I O O O O I I I I I I I O O I I I I I I O I I I I O O O I O I I I I I I I O I I x x x x x x x x x x x x x x I I I I I I I O O I I

	Note	1998 mill. kr	1997 mill. kr	Endring i mill. kr	Endring i prosent
DRIFTSINNEKTER					
Tipping		951,6	916,8	34,8	3,8
Oddsens		777,4	598,2	179,2	30,0
Lotto		3 393,3	3 116,7	276,6	8,9
Viking Lotto		1 060,0	836,5	223,5	26,7
NT-spillene		6 182,3	5 468,2	714,1	13,1
Flax		654,3	620,9	33,4	5,4
Pengelotteriet		2,9	25,5	-22,6	-88,6
Dnp-spillene		657,2	646,4	10,8	1,7
Extra		780,0	600,4	179,6	29,9
Sum spill		7 619,5	6 715,0	904,5	13,5
Andre inntekter	1	126,3	75,8	50,5	66,6
SUM DRIFTSINNEKTER		7 745,8	6 790,8	955,0	14,1
DRIFTSKOSTNADER					
Premieandeler		3 943,2	3 433,0	510,2	14,9
Spillprovisjoner		571,4	503,6	67,8	13,5
Interne kostnader	2	581,3	509,0	72,3	14,2
Andre kostnader	3	101,0	54,6	46,4	85,0
SUM DRIFTSKOSTNADER		5 196,9	4 500,2	696,7	15,5
DRIFTSRESULTAT SPILL		2 548,9	2 290,6	258,3	11,3
Avskrivninger	4	59,1	70,5	-11,4	-16,2
DRIFTSRESULTAT ETTER AVSKRIVNINGER		2 489,8	2 220,1	269,7	12,1
Netto finansielle poster	5	69,3	50,7	18,6	36,7
RESULTAT:					
Norsk Tipping AS		2 126,7			
Det norske Pengelotteri		225,1			
Helse og Rehabilitering		207,3	2 559,1	2 270,8	288,3
Kostnadsprosent ekskl. avskr.		7,63 %	7,58 %		
Kostnadsprosent inkl. avskr.		8,40 %	8,63 %		
Netto driftsmargin		32,68 %	33,06 %		
Resultatgrad		33,59 %	33,82 %		

▶ □ □ □ □ ▶ BALANSE

x x x x x | | | | | | | | | | 0 0 0 0 | | | | | | | | | | 0 0 | | | | | | | | 0 0 0 | 0 | | | | | | | 0 | | x x x x x x x x x x x x x x | | | | |
 | | | | |

EIENDELER

	Note	1998 mill. kr	1997 mill. kr
Omløpsmidler			
Betalingsmidler		2 438,5	1 979,1
Kommisjonærfordringer	6	128,2	108,6
Andre kortsiktige fordringer	7	2,2	1,3
Varelager	8	2,9	0,4
Andre omløpsmidler	9	14,0	14,3
Sum omløpsmidler		2 585,8	2 103,7
Anleggsmidler			
Gevinstreguleringsfond DnP	10	7,6	8,5
Pantobligasjoner, boliglån til ansatte m.v	11	3,0	4,4
Påløpte prosjektkostnader	12	41,1	106,0
Maskiner/inventar/kjøretøy	13	71,1	94,6
Bygninger / fast eiendom	13	36,0	38,6
Sum anleggsmidler		158,8	252,1
SUM EIENDELER		2 744,6	2 355,8

GJELD OG EGENKAPITAL

	Note	1998 mill kr	1997 mill kr
Kortsiktig gjeld			
Premieforpliktelser		153,9	95,9
Forskuddsbetalte innsatsbeløp		112,8	92,2
Utjevningfond v/Kulturdepartementet	14	90,0	0,0
Restoverskudd til utbetaling	15	2 035,5	1 886,7
Leverandørgjeld		38,8	34,8
Skyldig offentlige avgifter		5,8	5,8
Annen kortsiktig gjeld	16	10,3	9,9
Sum kortsiktig gjeld		2 447,1	2 125,3
Langsiktig gjeld			
Premiefond	17	147,7	73,2
Lån fra DnB	18	7,6	8,4
Sum langsiktig gjeld		155,3	81,6
Egenkapital			
Aksjekapital		0,2	0,2
Investeringsfond	19	142,0	148,7
Sum egenkapital		142,2	148,9
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		2 744,6	2 355,8

REGNSKAPSPRINSIPPER

Lov om pengespill m.v.: Denne loven fra august 1992 (nr. 103) erstatter de tidligere lovene som Norsk Tipping AS har vært hjemlet under. Loven bestemmer at et statlig aksjeselskap, hvor staten eier alle aksjene, skal være spill-selskap. Det er regjeringen som fastsetter vedtektene, oppnevner styret, gir instruks til styret og tilsetter administrerende direktør. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål og retningslinjer. Styret har ansvaret for en tilfredsstillende organisering og forvaltning av selskapet, og skal bl.a. påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Etter at det er foretatt fondsavsetninger skal Norsk Tippings overskudd fordeles med 1/3 til idrettsformål, 1/3 til kulturformål og 1/3 til vitenskapelige formål. Lotteriavgiften av DnP-spillene er øremerket statskassen og resultatet for Extra tilfaller stiftelsen Helse og Rehabilitering.

Aksjeloven: I følge forannevnte lov gjelder ikke aksjeloven for Norsk Tipping AS .

Regnskapsloven: Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven med de tilpasninger som er en følge av Norsk Tipping's særlige karakter.

Inntekts- og kostnadsføring: Spillinntekter og tilsvarende spillrelaterte kostnader omfatter 53 spilleomganger/uker og korresponderer således ikke fullt ut med kalenderåret. Innsatsene på flerukersspill er periodisert på hver av de gjeldende omgangene/ukene og provisjonen er tilsvarende avgrenset. De interne kostnadene tas inn i samme periode som den tilhørende inntekten.

Inntekts- og kostnadsdeling: De direkte kostnadene for hvert spill er belastet det enkelt spill. Felleskostnadene er fordelt pr. spill i henhold til en intern fordelingsnøkkel. Andre inntekter og kostnader blir fordelt på spill etter deres egenart.

Avskrivninger: De vanlige investerte beløp avskrives i sin helhet i anskaffelsesåret. Spillrelaterte utviklingskostnader blir avskrevet over ett til tre år avhengig av beløpets størrelse. Online-prosjektet blir avskrevet over antatt levetid. Mindre utviklingskostnader blir avskrevet fortløpende i driftsåret. Avskrivninger fordeles ikke pr. spill.

Finansielle poster: Det foretas periodisering av renter som ikke er forfalt pr. 31.12. Finansielle inntekter og kostnader fordeles ikke pr. spill.

Valuta: Ved beregning av selskapets andel av de felles nordiske driftskostnadene benyttes Norges Banks årlige gjennomsnittlige referansekurs, mens det for likvide konti og andre balansekonti benyttes Norges Banks referansekurs pr. 31.12. Såvel kursgevinst som kurstap tas med under finansielle poster.

Varelager: Beholdningene tas inn i regnskapet til anskaffelseskost.

Premiefond: Selskapet er pålagt å ha avsatte midler som skal benyttes til godkjente protester og til premietilskudd. Det vises for øvrig til spillereglene for det enkelte spill.

Pensjonsforpliktelser: De ansatte er medlemmer av Statens pensjonskasse, og selskapets andel av premien kostnadsføres hvert år under sosiale avgifter. Midler til selskapets førtidspensjonerte blir hvert år kostnadsført under lønninger. Det vises for øvrig til note 20.

Skatt: Norsk Tipping AS er unntatt for beskatning.

Merverdiavgift: Det svares ikke mva av Norsk Tippings spill. Omkostninger og investeringer inneholder 23 % mva.

Alle tall i oppstillingene er i hele 1000 kroner.

I I I 0 0 0 0 I I I I I I I 0 0 I I I I I I 0 I I I I 0 0 0 I 0 I I I I I I I 0 I I x x x x x x x x x x
I I I 0 0 0 0 I I I I I I I 0 0 I I I I I I 0 I I I I 0 0 0 I 0 I I I I I I I 0 I I x x x x x x x x x x x x x x x x

1 ANDRE INNETEKTER

Denne posten omfatter salg av spillerkort NT, operatørgodtgjørelse til NT for driften av Extra, bidrag fra driften av DnP-spillene, foreldede/uhevede premier Oddsens, refusjon til NT av initielle kostnader ved Lotteristyret, gevinst ved utrangering av anleggsmidler, leieinntekter fra kommisjonærene for TV-monitører, salg til kommisjonærer/ansatte og diverse inntekter. I tillegg kommer overføring fra premiefond Flax og TV-senderrettigheter NRK1 vedrørende Extra.

I alt er det inntektsført 126,3 mill. kr som er fordelt på overskuddsmottakerne:

Norsk Tipping AS	kr	116.555
DnP/Flax	kr	9.008
Helse og Rehabilitering/Extra	kr	780
Sum andre inntekter	kr	126.343

2 INTERNE KOSTNADER

Interne kostnader for 1998 inkluderer følgende hovedgrupper:

Personalkostnader	kr	88.855
Andre driftskostnader	kr	492.411
Sum interne kostnader	kr	581.266

3 ANDRE KOSTNADER

Denne posten omfatter provisjon til kommisjonærene for salg av spillerkort NT, operatørkostnad for SHR vedrørende NT's drift av Extra, DnP-spillenes bidrag til NT for driften av Flax/Pengelotteriet, leiekostnad for TV-monitører, varekjøp til kommisjonærer og ansatte og refusjon vedrørende stjalne Flax-lodd.

I alt er det kostnadsført 101,0 mill. kr som er fordelt på overskuddsmottakerne:

Norsk Tipping	kr	18.888
DnP/Flax	kr	9.512
Helse og Rehabilitering/Extra	kr	72.598
Sum andre kostnader	kr	100.998

4a AVSKRIVNINGER

Vanlige

Vanlige investeringer avskrives i sin helhet i anskaffelsesåret.

Følgende vanlige investeringer er foretatt i 1998 :

Kjøretøy	kr	2.513
Maskiner/kontormaskiner/dataanlegg	kr	19.574
Inventar/utstyr/kommunikasjonsanlegg m.v.	kr	3.681
Bygning/annen fast eiendom	kr	6.779
	kr	32.547

Utviklingskostnader

I forbindelse med diverse prosjekter er det i 1998

påløpt kostnader som er avskrevet i regnskapet med	kr	491
--	----	-----

Online-prosjektet , fase 1 og 2

Kostnadene vedrørende online-investeringene avskrives over antatt levetid. I følge selskapets avskrivningsplan er avskrivningene for 1998:

Fase 1	kr	14.115		
Fase 2	kr	12.000	kr	26.115
Totale avskrivninger	kr	59.153		

4b OVERSIKT OVER VANLIGE INVESTERINGER 1995–1998

	1998	1997	1996	1995
Kjøretøy	kr 2.513	kr 4.987	kr 1.474	kr 3.841
Dataanlegg/kontormaskiner mv	kr 19.574	kr 8.550	kr 7.750	kr 6.285
Inventar/utstyr/kommunikasjonsanlegg.mv	kr 3.681	kr 5.094	kr 2.646	kr 4.553
	kr 25.768	kr 18.631	kr 11.870	kr 14.679
Bygning/fast eiendom	kr 6.779	kr 15.536	kr 5.960	kr 11.215
Sum	kr 32.547	kr 34.167	kr 17.830	kr 25.894

5 NETTO FINANSIELLE POSTER

Finansinntekter

Renter på kontolån til statskassen/Norges Bank	kr 61.890
Øvrige bankrenter	kr 13.534
Renter/egenfinansierte prosjekter	kr 1.650
Andre renteinntekter	kr 107
Kursgevinst	kr 2.014
Sum finansinntekter	kr 79.195

Finanskostnader

Premiefond	kr 3.000
Investeringsfond	kr 5.170
Andre finanskostnader	kr 121
Kurstap	kr 1.572
Sum finanskostnader	kr 9.863

Netto inntekt finansielle poster **kr 69.332**

6 KOMMISSJONÆRFORDRINGER

Norsk Tipping AS foretar ukentlige etterskuddsvise oppgjør med sine kommisjonærer for salg av spill. 104,9 mill. kr. gjelder salg av spill i uke 53/98, som ble oppgjort i uke 1/99, mens de resterende 23,3 mill. kr. er løpende mellomværende. Norsk Tipping hadde ved utgangen av året 3.616 kommisjonærer.

7 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Denne posten består av kortsiktige utlån/forskudd til ansatte, samt andre kortsiktige fordringer på diverse kunder.

8 VARELAGER

Varelager, som består av innkjøpte varer til butikk og kantine, er vurdert til anskaffelseskost. Regnskapsprinsippet for kantine ble endret i 1998. (I 1997 hadde kantine avvikende regnskapsår. Varelager pr 31.12.97 inneholder derfor ikke kantine varebeholdning).

9 ANDRE OMLØPSMIDLER

Denne posten består av forskuddsbetalte/periodiserte kostnader og interimsførte (mottaksregistrerte) men ikke kostnadsførte fakturaer tilhørende 1999.

10 GEVINSTREGULERINGSFOND DNP

Dette gjelder fordring på gevinstreguleringsfondet hvor Norsk Tipping AS har dekket inn den underdekning (TV-Flax) som var da Norsk Tipping AS overtok Det norske Pengeotteri.

17 PREMIEFOND

Det er egne premiefond for alle spill, og de har hatt følgende bevegelser i 1998:

	Tipping	Odds	Lotto	VikingLotto	Flax/ Pengelott.	Extra
Premiefond pr. 01.01.98	16.789	0	13.742	25.556	3.771	13.310
Tatt av fondet :						
• justering av premieandeler, protester, mv.	114	148	141	57	84	1
• ekstratrekninger	2.752		10.000	6.187	1.500	60
• renter og avdrag					1.260	
• markedstiltak					9.000	
Tilført fondet :						
• justering av premieandeler, preskripsjoner, returer, mv.	4.389	770	32.373	29.958	20.715	14.530
• renter	445		540	835	330	850
• premiebeløp avsatt til spilleuke 1/99	121					
Premiefond pr. 01.01.99	18.878	622	36.514	50.105	12.972	28.629

18 LANGSIKTIG LÅN

Dette gjelder låneopptak i Den norske Bank for å dekke inn den underdekning på gevinstreguleringsfondet (TV-Flax) som var da Norsk Tipping overtok Det norske Pengelotteri. Lånet skal nedbetales over en 10-års periode (nedbetalt i 2004), og årlige kostnader (avdrag og renter) skal inndekkes gjennom trekk på spillets premiefond.

19 INVESTERINGSFOND

I medhold av Lov om pengespill m.v. er det opprettet et investeringsfond i den hensikt å bygge opp midler med tanke på ytterligere fortetting av online-nettet samt framtidige behov vedrørende andre tyngre investeringer.

Investeringsfond pr. 01.01.98	kr	148.696
Belastet:		
NTP-prosjektet/NT's andel	kr	48.187
Tilført:		
Avvikling Pengelotteriet / NT's andel	kr	644
Renter for 1998	kr	5.170
Fra årets overskudd	kr	35.675
Avsatte midler pr. 01.01.99	kr	141.998

0 1 1 1 1 0 1 1 1 0 0 0 | 0 1 1 1 1 1 1 0 1 | x x x x x x x x x x x x | 1 1 1 1 1 1 1 1

RIKSREVISJONENS BERETNING FOR 1998

I I
X X X X X X I I I I I I I I O O I I I I I I I I
X X X X X X X X I I I I I I I I O O I I I I I I I I

Vi har revidert årsregnskapet for Norsk Tipping AS for 1998 som viser et årsoverskudd på kr 2.126.674.554,25. Årsoppgjøret, som består av styrets beretning, resultatregnskap, balanse og noter, er avgitt av selskapets styre.

Vår oppgave er å kontrollere selskapets årsoppgjør, regnskaper og behandling av dets anliggender for øvrig.

Vi har utført revisjonen i henhold til gjeldende lover, forskrifter og god regnskapsskikk. Vi har gjennomført de revisjonshandlinger som vi har ansett for nødvendige for å bekrefte at årsoppgjøret ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. Vi har kontrollert utvalgte deler av grunnlagsmaterialet som underbygger regnskapspostene og vurdert de benyttede regnskapsprinsipper, de skjønsmessige vurderinger som er foretatt av ledelsen, samt innhold og presentasjon av årsoppgjøret. I den grad det følger av god revisjonsskikk har vi gjennomgått selskapets formuesforvaltning og internkontroll. Styrets forslag til disponering av årsoverskuddet tilfredsstiller de krav som fremgår av lov om pengespill m.v.

Etter vår mening er årsoppgjøret gjort opp i samsvar med de regler som gjelder for Norsk Tipping AS, og det gir et forsvarlig uttrykk for selskapets økonomiske stilling pr. 31.12.1998 og for resultat av virksomheten i regnskapsåret.

Oslo, 24. mars 1999
Etter fullmakt

Anita R. Kronlund
underdirektør

Linda Løberg Økseter
hovedrevisor

I I I O O O O I I I I I I I I O O I I I I I I O I I I I O O O I O I I I I I I I O I I X X X X X X X X X X X X X X X X I I I I I I O O

▶   ▶ KONTANTSTRØMOPPSTILLING

I I I O O I I I I I I O I I I I O O O I O I I I I I I O I I x x x x x x x x x x x x I I I I I I I O O I I I I I I I

	1998 mill. kr	1997 mill. kr
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat	2 559,1	2 270,8
Gevinst ved salg av anleggsmidler	-1,0	-0,9
Avskrivninger av investeringer og prosjekter	59,1	70,5
Endring i kommisjonærfordringer	-19,6	-11,7
Endring i andre kortsiktige fordringer, omløpsmidler og varelager	-3,1	-4,6
Endring i leverandørgjeld	4,0	8,3
Endring i andre tidsavgrensingsposter	2,3	0,6
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 600,8	2 333,0
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	1,0	0,9
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-32,5	-34,2
Endring i prosjektkostnader	64,4	-38,2
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	32,9	-71,5
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	105,8	52,7
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-32,1	-39,6
Nettoendring i kortsiktig gjeld	79,0	34,4
Nettoendring i investeringsfond	-6,7	5,4
Utbetalinger og avsetninger	-2 320,3	-2 333,1
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-2 174,3	-2 280,2
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	459,4	-18,7
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	1 979,1	1 997,8
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	2 438,5	1 979,1

I I I O O O O I I I I I I I O O I I I I I I O I I I I O O O I O I I I I I I I O I I x x x x x x x x x x x x I I I I I I I O O

